

Verksamhetsplan, budget 2026 Ekonomisk plan 2027–2030

Dokumenttyp: Verksamhetsplan och budget

Datum: 2025-11-24 § 139

Diarienummer: KS 2025/40

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Grästorps kommun

Innehåll

Innehåll	2
1 Disposition	4
2 Den kommunala koncernen	4
3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	5
3.1 Omvärld	5
3.2 Befolkningsutveckling	6
3.3 Skatteunderlag	6
4 Planeringsförutsättningar	6
4.1 Befolkningsframskrivning	7
4.2 Utjämningsystemet	7
4.3 Investeringsbehov	7
4.4 Behov av omställning, effektiviseringar och besparingar	8
4.5 Beräkningsförutsättningar	8
5 God ekonomisk hushållning	9
6 Mål, indikatorer och mått	10
6.1 Mål och mått Agenda 2030	11
6.2 Mål, indikatorer och mått för verksamhetens utveckling	12
6.3 Finansiella mål	16
7 Budgetsammanställning	18
7.1 Resultatbudget	18
7.2 Balansbudget	18
7.3 Kassaflödesbudget	19
8 Driftbudget	21
9 Investeringsbudget	21
9.1 Investeringar över tid	25
9.2 Exploatering	25
9.3 Attraktivitetsutveckling	26
9.4 Fastighetsutveckling	27
9.5 Beredskapsutveckling	28
9.6 Anläggningsutveckling	Error! Bookmark not defined.

9.7	Övrigt.....	28
9.8	Hysesfinansierade investeringar.....	29
9.9	VA-verksamhet.....	29
9.10	Investeringar utanför planåren.....	30

2 Disposition

Budget 2026 med ekonomisk plan 2027–2030 innehåller områden, verksamhetsmål och indikatorer kopplade till kommunfullmäktiges beslutade perspektiv, fokusområden och mål i inriktningsdokument 2024–2027. Kommunen ska sträva efter en ökad sammanhållen finansiell styrning och utveckla det långsiktiga perspektivet genom att de finansiella målen är sammanlänkade och formulerade för en längre period, minst 10 år. I dokumentet presenteras en resultatbudget för 2026 samt en ekonomisk plan för 2027–2030. Investeringsbudgeten redovisas för 2026–2028 och investeringsplanen för 2029–2035.

3 Den kommunala koncernen

I Grästorps kommunkoncern ingår kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder, bolag, kommunalförbund och stiftelser. Grästorps kommun är den del av organisationen som innefattar kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnder. Förutom kommunstyrelsen finns det ytterligare fyra nämnder; valnämnden, miljö- och byggnämnden, sociala myndighetsnämnden och överförmyndarnämnden.

Kommunstyrelsen finns som gemensam nämnd för all verksamhet och har fyra utskott som utgör beredningsorgan; kommunstyrelsens arbetsutskott, bildningsutvecklingsutskottet, samhällsutvecklingsutskottet samt sociala utvecklingsutskottet.

Utskottens främsta uppgifter är att bereda ärenden inom sitt verksamhetsområde och att ha medborgardialog inom sitt verksamhetsområde. Utskotten har också uppföljningsansvar inom sitt verksamhetsområde.

Kommunstyrelsens arbetsutskott är även personalutskott och budgetberedning.

Kommunstyrelsen utses av kommunfullmäktige och är kommunens ledande förvaltningsorgan, med ansvar för kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen har uppsikt över övriga nämnder och bolag och vakar över att kommunen fullgör sina åligganden utifrån kommunfullmäktiges beslut samt enligt lag och andra författningar. Det är kommunstyrelsens ordförande som leder kommunstyrelsen.

Kommunen äger bolagen Grästorps Fastigheter AB till 100 procent och Grästorps Fjärrvärme AB till 40,2 procent. Bolagen ingår inte i kommunens verksamhetsplan och budget.

I Grästorps kommun finns den kooperativa hyresrättsföreningen Trygga Hem som driftsform för bostadsbedömda bostäder. Trygga Hem ingår inte i kommunens verksamhetsplan och budget.

Grästorps kommun är medlem i sex kommunalförbund; Göliska IT, Räddningstjänsten Skaraborg, Avfall & Återvinning Skaraborg, Skaraborgs kommunalförbund, Tolkförmedling Väst samt samordningsförbundet Södra Väner.

4 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

4.1 Omvärld

Den globala omvärlden präglas av osäkerhet och snabba förändringar som påverkar även Grästorps kommun. Geopolitiska spänningar, krig och konflikter i omvärlden bidrar till oro på energi- och livsmedelsmarknaderna och påverkar den ekonomiska stabiliteten. Detta skapar osäkerhet kring leveranser, priser och tillgång till viktiga varor och material. För kommunal verksamhet innebär det ökade kostnader för energi, byggnation, transporter och livsmedel, samtidigt som planering och upphandling kräver större flexibilitet och framförhållning.

Den ekonomiska oron i världen påverkar även hushållens ekonomi och köpkraft, vilket kan leda till förändrade skatteintäkter, ökade behov av stödinsatser och ett större tryck på kommunens sociala verksamheter. I tider av osäkerhet blir det därför viktigt att kommunen har en stabil ekonomi, tydliga prioriteringar och beredskap för att hantera snabba förändringar i omvärlden.

Klimatförändringarna utgör en av de största långsiktiga utmaningarna för både världen och kommunen. Extremväder som skyfall, torka och värmeböljor blir allt vanligare och kan påverka kommunens infrastruktur, vattenförsörjning och trygghet. Kommunen behöver därför arbeta både med anpassning till ett förändrat klimat och med åtgärder för att minska klimatpåverkan. Grästorps kommun deltar i det regionala arbetet för en fossiloberoende region 2030 och har antagit flera klimatlöften inom områden som energieffektivisering, transporter, hållbar upphandling och minskat matsvinn. Dessa insatser bidrar både till en minskad miljöpåverkan och till en långsiktigt hållbar ekonomi.

Det skärpta säkerhetspolitiska läget kräver insatser från kommunerna för att fortsätta stärka det civila försvaret, inte minst vad gäller investeringar i uppbyggnaden som ska stärka samhällsinfrastrukturen. El, värme, vatten och avlopp behöver säkras så att samhällsviktiga verksamheter i klassrum och särskilda boenden kan fungera vid höjd beredskap och krig.

Den tekniska utvecklingen skapar både möjligheter och utmaningar. Digitalisering och automatisering kan bidra till ökad effektivitet, service och tillgänglighet, men kräver också investeringar, kompetensutveckling och ett stärkt informationssäkerhetsarbete. Samtidigt förändras invånarnas förväntningar på kommunens tjänster och bemötande

4.2 Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen är avgörande för kommunens utveckling då den har en direkt påverkan på kommunens ekonomi och är viktiga planeringsförutsättningar för budget samt dimensionering av kommunens verksamheter. Den befolkningsframskrivning som SCB offentliggjorde i april 2024 har påtagligt förändrat tidigare bedömningar av befolkningsutvecklingen i landets kommuner är fortsatt relevant. Framskrivningen visar att befolkningsökningen i Sverige går betydligt långsammare än tidigare förutspått.

Det finns stora skillnader i skattekraft och i befolkningens behov av service mellan olika delar av landet. Samtidigt ska alla invånare garanteras en likvärdig kommunal service, oavsett var i landet de bor. Kommunens ekonomi har påverkats av en negativ befolkningsutveckling samt stora samhällsekonomiska och konjunkturmässiga utmaningar, en minskande skatteunderlagstillväxt och låg resultatnivå.

4.3 Skatteunderlag

Det statliga utjämningssystemet har som syfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och regioner, oberoende av skattekraft och kostnader som inte går att påverka. Systemet infördes 2005 och är en viktig förutsättning för mindre kommuner som Grästorp.

Kommunens ekonomi har påverkats av en negativ befolkningsutveckling samt stora samhällsekonomiska och konjunkturmässiga utmaningar, en minskande skatteunderlagstillväxt och låg resultatnivå.

Beträffande arbetsmarknad och kompetensförsörjning så riskerar en åldrande befolkning med färre i arbetsför ålder att bidra till brist på arbetskraft inom vård, omsorg och skola, vilket också är relevant för Grästorp. Regional och nationell kompetensförsörjningskapacitet påverkar – det blir än viktigare att kommunen kan attrahera och behålla kompetens, och att vi kan samarbeta med närliggande kommuner, utbildningsinstitutioner och näringsliv.

5 Planeringsförutsättningar

Kommunens ekonomi har sedan 2023 påverkats av en negativ befolkningsutveckling samt stora samhällsekonomiska och konjunkturmässiga utmaningar och en låg resultatnivå. Budget 2026 med ekonomisk plan 2027 - 2030 innehåller fortsatt stora utmaningar och budgeterat resultat för 2026 är 9 741 tkr, med plan för ett stegvis starkare resultat.

5.1 Befolkningsframskrivning

Befolkningsutvecklingen är avgörande för kommunens utveckling då den har en direkt påverkan på kommunens ekonomi och är viktiga planeringsförutsättningar för budget samt dimensionering av kommunens verksamheter.

Kommunens befolkningsutveckling har sedan minskningen av invånare under 2022 och 2023 återhämtat sig. Från 2024 har befolkningsminskningen avstannat för att under den första åtta månaderna under 2025 öka igen till 5 592 invånare den 31 augusti. Trots något högre antal födda jämfört med samma period föregående år ligger antalet födda fortsatt lågt i kommunen. Totalt har kommunen 32 fler invånare jämfört med samma period föregående år, ökningen är främst invånare i åldern 20–64 år. Ökningen av invånare är betydelsefull för kommunens ekonomi och innebär högre skatte- och statsbidragsintäkter för budgetåret 2026.

SCB:s befolkningsframskrivning är fortsatt relevant och stämmer med den befolkningsutveckling som kan ses i Grästorps kommun. På samma sätt som i majoriteten av landets kommuner fortsätter antalet barn i åldern 0 - 19 år att minska, medan invånare över 80 år fortsätter att öka. Inom kommande femårsperiod från 2026 till 2030 beräknas barn i åldern 1 - 5 år att minska med 10,8 procent, antalet elever i grundskolan med 10,9 procent och i gymnasieskolan med 11,1 procent. Samtidigt förväntas invånare över 80 år öka med 27 procent, varav åldersgruppen 85–89 procent beräknas öka med 56 procent.

5.2 Utjämningsystemet

Utgjämningsystemet har utretts och ett nytt förslag överlämnades till regeringen i juni 2024. Inget beslut har dock fattats, vilket innebär ett sämre utfall för statsbidrag för Grästorps kommun. Utredningens förslag hade inneburit ökade statsbidrag med ca 2,5–3 mnkr årligen för kommunen. I nuvarande utjämningsystem får Grästorps kommun dessutom ett sämre utfall från och med 2026 med 3–5 mnkr per år.

5.3 Investeringsbehov

Kommunen är inne i en fas med behov av stora investeringar och under perioden 2026 – 2028 anges en investeringsbudget på 223 mnkr och för hela planperioden, 10 år, 398 mnkr.

Den höga investeringsnivån kräver behov av nyupplåning och låneskulden beräknas öka under 2026 till 365 mnkr. Låneskulden omfattar också vidareutlåning till Grästorps fastigheter AB.

Resultat- och investeringsbudget omfattar den verksamhet som bedrivs i förvaltningsform och som omfattar skattekollektivet respektive taxekollektivet, VA-verksamheten.

Budgeten för vatten- och avloppsverksamheten (VA-verksamheten) är finansierad genom de avgifter som beslutas i VA-taxan. I den skattefinansierade delen av budgeten är nettokostnaden för VA noll kr eftersom kostnaderna finansieras av motsvarande intäkter.

5.4 Behov av omställning, effektiviseringar och besparingar

Den svaga befolkningstillväxten med färre födda barn och flera äldre, ställer stora krav på förändringar och anpassningar. Det kräver att kommunen ställer om och arbetar intensivt med kompetensförsörjningsfrågor, digitalisering och verksamhetsutveckling för att kunna leverera bibehållen och ökad kvalitet till invånarna.

Att väga av hur mycket verksamhet och kostnader det finns utrymme för på kort och lång sikt är nödvändigt för en långsiktigt hög kvalitet och god ekonomisk hushållning. I budget 2026 med ekonomisk plan 2027 - 2030 krävs både ett långsiktigt omställningsarbete med effektiviseringar och kortsiktiga åtgärder med besparingar för att uppnå resultatnivå i enlighet med de finansiella målen för god ekonomisk hushållning.

Det långsiktiga omställningsarbetet krävs för att på långs sikt minska kommunens kostnader genom att bidra till anpassningar och effektiviseringar med bibehållen eller ökad kvalitet inom både samhälls- och välfärdsutveckling. Omställningsarbetet tar sin utgångspunkt i att behoven av välfärdstjänster både ökar och minskar på samma gång när barnafödandet minskar och antalet invånare över 80 år blir fler, vilket innebär att behovet av antalet förskoleplatser minskar och behov av äldreomsorg och hemtjänst ökar. Samtidigt lever vi längre och är friskare vilket innebär att behovet av äldreomsorg inte ökar i samma takt.

Omställning handlar om att anpassa och dimensionera den kommunala verksamheten utifrån förändrade behov samt om att hitta nya arbetssätt och organisering som skapar värde, resultat och effekter på både kvalitet och ekonomi. Det är angeläget att omställningen planeras och genomförs långsiktigt under hela planperioden så att kvalitet bibehålls eller ökar inom både samhälls- och välfärdsutveckling. I omställningsarbetet ingår åtgärder såsom dimensionering av antalet förskoleplatser och SÄBO-platser, yt-effektiviseringar av verksamhetslokaler, verksamhetsutveckling genom digitalisering samt intern och extern samverkan. Politiska beslut som behöver fattas inom ramen för omställningen kommer att baseras på väl underbyggda analyser och beslutsunderlag som bereds i god tid.

Besparingar är ytterligare åtgärder som krävs för att på kort sikt minska kostnaderna för att dels uppnå resultatet under budgetåret 2026, dels uppnå det genomsnittliga resultatmålet för god ekonomisk hushållning över tid. Till skillnad från åtgärder inom det långsiktiga omställningsarbetet innebär besparingar konsekvenser som kan ge påverkan på kvaliteten. Besparingskraven ligger inom kommunstyrelsens verksamhetsområde och kan omfatta främst lokaler, personal och inköp.

5.5 Beräkningsförutsättningar

Följande ekonomiska ställningstagande ligger till grund för budget 2026 och ekonomisk plan 2027–2030:

- Budget och ekonomisk plan för drift (resultatbudget) och investeringar har upprättats i enlighet med kommunens mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

- Skatteintäkter och generella statsbidrag bestäms av aktuell befolkning 1 november året innan budgetåret. Befolkningsantalet och befolkningens sammansättning är grunden för skatter och statsbidrag. Befolkningsantalet i budgeten utgår från SCB:s befolkningsframskrivning med start i ett bedömt invånarantal 1 november; 5 580 invånare.
- Budgeten bygger på en skattesats på 21,99 kr vilket innebär att skattesatsen behålls oförändrad
- Från och med 2026 höjs internränta till 2,75 procent utifrån SKR:s rekommendation.
- Inflationskompensation för köp av verksamheter uppgår till 3,4 procent utifrån PKV, då köp av verksamhet anses vara personalintensiv.
- Helårs kompensation för lönekostnadsutvecklingen avseende 2025 som uppgick till 3,4 procent.
- Inflationskompensation uppgår till 2,5 procent utifrån PKV (prisindex för kommunal verksamhet).
- Kompensation för förändringen i PO (personalomkostnadspålägg) som ökar till 40,66 procent utifrån SKR:s rekommendation.
- Kompensation för gymnasiekostnadsökning inom bildningsverksamhet.
- Kompensation för ökning av OB-kostnader utifrån förändringen i tidsgränsen som gäller från och med april 2025.
- Justering utifrån volymförändring inom bildnings- och social verksamhet.
- Omställning, totalt 12,2 mnkr 2026 - 2028 varav 2,4 mnkr budgetåret 2026.
- Besparingar, totalt 6,5 mnkr 2026 - 2028 varav 2,7 mnkr budgetåret 2026.
- Prioriteringar

Beräkningsförutsättningar	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Invånarantal	5 555	5 580	5 550	5 525	5 503	5 485
Kommunalskatt, %	21,99	21,99	21,99	21,99	21,99	21,99
Internränta, %	2,50	2,75	2,75	2,75	2,75	2,75
Inflationskompensation, köp av verksamhet, %	2,00	3,40	3,10	3,20	3,20	3,20
Kompensation för löneöversyn, %	3,40	3,00	3,40	3,50	3,50	3,50
Inflationskompensation, övriga poster, %	2,00	2,50	2,60	2,60	2,60	2,60
Personalomkostnadspålägg, %	40,24	40,66	40,66	40,66	40,66	40,66

6 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning handlar om att uppfylla medborgarnas rättigheter inom ramen för tillgängliga resurser utan att minska kommande generationers möjlighet till välfärd. Det innebär att sträva efter att bedriva en verksamhet som är socialt, ekonomiskt och ekologisk hållbar.

En central princip för god ekonomisk hushållning är att varje generation ska ansvara för sina egna kostnader och finansiera den välfärd den tar del av. Det innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Det innebär även att nuvarande generation inte ska betala för framtida förbrukning. På så vis är generationsperspektivet

dubbelriktat, även om huvudfokus ligger på att undvika att föra över kostnader till kommande generationer. Kommunen tillämpar denna princip genom att säkerställa att den löpande verksamheten inte lånefinansieras. I stället grundas investeringar och större satsningar på långsiktiga bedömningar av både ekonomiska förutsättningar och faktiska behov. Målsättningen är att möta framtida krav och utmaningar utan att det sker på bekostnad av dagens välfärd.

I kommunallagen framgår att det för verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska det anges finansiella mål. I Grästorps kommun fastställs de finansiella målen samt godtagbar nivå för god ekonomisk hushållning i riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Budget 2026 med ekonomisk plan 2027 – 2030 är upprättad i enlighet med mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

7 Mål, indikatorer och mått

Inriktningsdokument 2024–2027 innehåller fokusområden och mål inom de tre perspektiven:

- Samhällsutveckling
- Välfärdsutveckling
- Attraktiv arbetsplats

Till varje perspektiv finns fokusområden samt mål som pekar ut riktningen mot ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart samhälle. Perspektivet samhällsutveckling beskriver hur kommunen vill utvecklas för att vara attraktiv och välkomnande för dem som bor och vistas i Grästorp. Perspektivet välfärdsutveckling beskriver hur utbildning, vård och omsorg vill utvecklas för att ge ung som gammal förutsättningar till ett bra liv. Perspektivet attraktiv arbetsplats beskriver hur kommunen som arbetsgivare vill utvecklas för att vara effektiv, ha rätt kompetens och personal som trivs och utvecklas.

Varje mål innehåller områden som ger vägledning för verksamhetsmått som i sin tur lyfter fram egenskaper hos målen samt resultat och effekter som är relevanta för att kunna följa utvecklingen. Inför 2026 kompletteras målarbetet med de indikatorer och mått som togs fram vid kommunfullmäktiges strategidag i mars 2025 och som fastställdes i samband med att reviderade mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning beslutades av fullmäktige i maj 2025.

7.1 Mål och mått Agenda 2030

Mål	Mått
 1 INGEN FATTIGDOM	Ingen fattigdom Behålla
 2 INGEN HUNGER	Ingen hunger Behålla
 3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE	God hälsa och välbefinnande Behålla
 4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA	God utbildning för alla Behålla
 5 JÄMSTÄLLDHET	Jämställdhet Förbättra
 6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA	Rent vatten och sanitet för alla Behålla
 7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA	Hållbar energi för alla Behålla
 8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT	Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt Behålla
 9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR	Hållbar industri, innovationer och infrastruktur Behålla
 10 MINSKAD OJÄMLIKHET	Minskad ojämlikhet Behålla
 11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN	Hållbara städer och samhällen Förbättra
 12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION	Hållbar konsumtion och produktion Behålla
 13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA	Bekämpa klimatförändringarna Förbättra
 15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFOLD	Ekosystem och biologisk mångfald Behålla
 16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN	Fredliga och inkluderande samhällen Behålla

7.2 Mål, indikatorer och mått för verksamhetens utveckling

Perspektiv 1: samhällsutveckling

7.2.1.1 Bo och leva

Grästorp ska vara en attraktiv och trivsamt boendekommun dit människor flyttar och bor kvar, med ett rikt kultur- och fritidsliv för alla åldrar och med natursköna och välkomnande utemiljöer. Dessutom ska det vara enkelt att pendla till och från Grästorp.

Mål	Område	Verksamhetens mått
Vi skapar förutsättningar för kontinuerlig ökning av kommuninvånare	Infrastruktur och kollektivtrafik	Förutsättningarna för arbets-, studie och fritidspendling ska utvecklas
	Boende, kvarboende och inflyttning	Vi har ett varierat och attraktivt boendebud för alla åldrar

Mål	Område	Verksamhetens mått
Vi utvecklar välkomnande miljöer för gemenskap och sammanhang	Kultur	Vi skapar möjligheter till ett kulturliv för alla åldrar
	Fritid	Vi skapar förutsättningar för en aktiv fritid för alla åldrar
	Attraktiv utemiljö	Vi underhåller och skapar välkomnande utemiljöer

Mål	Område	Verksamhetens mått
Vi bedriver ett systematiskt hållbarhetsarbete som minskar Grästorps miljöpåverkan	Hållbarhet	Vi skapar förutsättningar för en klimatsmart och hållbar kommun
	Livsmedelskonsumtion och produktion	Minska de offentliga måltidernas klimatavtryck
	Fastigheter	Minska energianvändningen i kommunala fastigheter

7.2.1.2 Verka och vistas

Fokusområdet verka och vistas strävar efter att stödja och utveckla Grästorps näringsliv. Det handlar om att förstå och tillgodose företagets behov genom nära dialog samt skapa aktiva mötesplatser för att främja samarbeten och utbyte av idéer. Kommunen arbetar för etablering av

nya företag och samverkan för en god kompetensförsörjning samt att medverka och arrangera evenemang som stärker besöksnäringen.

Mål	Område	Verksamhetens mått
Vi skapar förutsättningar för ett grönskande näringsliv och besöksnäring	Hållbart näringsliv	Aktivt föra dialog och samverka med näringslivet
	Attraktiv och levande besöksnäring	Stärka Grästorp som besöksmål

7.2.1.3 Övriga indikatorer kopplade till perspektivet samhällsutveckling

Indikator	Nyckeltal	Mått
Planberedskap	Planberedskap för nya bostäder som kan byggas med stöd av alla gällande detaljplaner den 31/12, antal/1000 inv	Behålla
Näringsliv	Företagsklimat enl. Svenskt Näringslivs enkätindel, ranking	Förbättra

Perspektiv 2: välfärdsutveckling

7.2.1.4 Värdeskapande och välkomnande

Fokusområdet värdeskapande och välkomnande lyfter fram vikten av ett gott liv för alla åldrar. Yngre kommuninvånare ska få goda förutsättningar i livet, det finns en god och nära omsorg och en god folkhälsa som innefattar både fysiska, psykiska och sociala aspekter.

Mål	Område	Verksamhetens mått
Vi utbildar världsmedborgare som kan göra skillnad för sig själva och andra	Normer och värden	Förskolan och skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barn och elever att omfattas vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.
	Barns delaktighet och inflytande Elevers inflytande och ansvar	De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla barn och elever.
	Omsorg utveckling och lärande	Förskolan och skolan ska bidra till barnen och elevernas trygga, harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att leka och lära ska utgöra en grund för förskolan och skolans verksamhet.

	Kunskaper	
	Skolan och omvärlden	Barn och elever får förutsättningar för inblick och förståelse för närsamhället och arbetsliv samt fortsatt utbildning.
	Bedömning och betyg	Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygskriterier som finns för respektive ämne samt är ett resultat för hur väl skolan lever upp till nationella mål. Bedömningen skall vara allsidig och varierad samt ha såväl formativt som summativt syfte.
	Förskola/skola/Hem	Skapa bästa möjliga förutsättningar för barnen/eleverna kan utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan/skolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.
	Uppföljning, utvärdering och utveckling	Den dagliga pedagogiska ledningen av förskolan/skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att förskolan/skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderad och att nya arbetssätt och metoder prövas och utvecklas.

Mål	Område	Verksamhetens mått
Vi ger förutsättningar för ett gott och meningsfullt liv i alla åldrar	Kvalitet i socialtjänst	Kunder/deltagare upplever en hög nöjdhet
		God och nära vård och omsorg
	Utveckling som främjar hälsa och välbefinnande	Välfärden utvecklas genom effektiva och innovativa arbetssätt
		Det förebyggande arbetet bidrar till ökad hälsa och välbefinnande

Mål	Område	Verksamhetens mått
Vi skapar förutsättningar för social hållbarhet och främjar en god och jämlik folkhälsa i Grästorp	Utbildning och arbete	Folkhälsoarbetet ska främja fullföljda studier och en högre utbildningsnivå samt arbete och meningsfull sysselsättning
	Fysisk aktivitet	Folkhälsoarbetet ska främja att graden av fysisk aktivitet ökar i Grästorp.

7.2.1.5 Effektivitet och samverkan

Effektivitet och samverkan handlar om att skapa goda ekonomiska förutsättningar för kommunens verksamhet och en stabil finansiell utveckling över tid. Genom intern och extern samverkan skapas en effektiv och robusta strukturer och processer.

Mål	Område	Verksamhetens mått
Vi samverkar för ekonomisk hållbarhet med ökad kvalitet i välfärdsutvecklingen	God ekonomisk hushållning	En verksamhet som bedrivs med god kvalitet och hög kostnadseffektivitet

7.2.1.6 Indikatorer effektivitet kopplade till perspektiv välfärdsutveckling

Indikator	Mått
Effektivitetsindex förskola	Förbättra
Effektivitetsindex kommunal grundskola	Förbättra
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola	Behålla
Effektivitetsindex LSS	Behålla
Effektivitetsindex ekonomiskt bistånd	Behålla
Effektivitetsindex äldreomsorg	Behålla

Perspektiv 3: attraktiv arbetsplats

7.2.1.7 Kompetensutveckling

Kompetensutveckling syftar till att medledare får möjlighet att utveckla sig inom sin yrkesroll. Det ökar förmågan att möta nya utmaningar och att utveckla nya färdigheter, kunskaper och kompetenser i medledarskapet, vilket i sig leder till en ökad effektivitet och produktivitet på arbetsplatsen. Kompetensutveckling är också en viktig del av att möta en omvärld i förändring.

Mål	Område	Verksamhetens mått
Vi samarbetar och vågar prova nya arbetssätt	Helhet och utveckling	Vi kompetensutvecklar medledare och tillsammans utvecklar vi verksamheten i ett helhetsperspektiv

7.2.1.8 Kompetensförsörjning

Fokusområdet kompetensförsörjning handlar om att skapa en attraktiv arbetsplats, en god arbetsmiljö och en kultur där medledarna trivs och där värskapet lever och syns i vardagen. Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsplats där medledarna känner sig sedda, delaktiga och välkomnande, och där de befinner sig i ständigt lärande - en arbetsplats där man vill stanna.

Mål	Område	Verksamhetens mått
Vi har ett gott värskap och medledarskap	Värskap och medledarskap	Medledare trivs på sitt arbete och känner tillit till varandra

7.2.1.9 Indikatorer kopplade till perspektiv attraktiv arbetsplats

Indikator	Mått
Sjukfrånvaro totalt bland anställda, kommun, andel (%)	Behålla
Personalomsättning	Behålla

7.3 Finansiella mål

För ekonomin anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Om kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger intäkterna innebär det att kommande generationer får betala för denna överkonsumtion. Normalt sett ska ekonomin visa på ett positivt resultat på en nivå som gör att det egna kapitalet inte urholkas av inflation.

Finansiella mål:

1. Årets resultat ska i genomsnitt uppgå till minst 15 mnkr för perioden 2023 - 2035
2. Soliditetsnivå* ska i genomsnitt uppgå till minst 42 procent för perioden 2023 – 2035
*exkl pensionsskuld

Syftet med de två målen är att upprätthålla en långsiktigt välskött ekonomi utifrån god ekonomisk hushållning.

Styrningen har sin utgångspunkt i investeringsbehovet och att fastställa vilket resultat som är nödvändigt för att grundeekonomin inte ska försämrats. Vald soliditetsnivå, 42 procent är i nivå med jämförbara kommuner och bedöms som skälig för en långsiktigt stabil ekonomi.

Soliditeten är i nuläget relativt låg, 37 procent. När soliditeten har kommit upp till 42 procent igen så ger det möjlighet att framåt välja om soliditeten ska stärkas ytterligare. Alternativt kan soliditeten etableras på 42 procent och det finansiella utrymmet användas till nya investeringar och/eller justerad resultatnivå.

- Styrning: Genom att fastställa genomsnittligt resultat och därmed den genomsnittliga investeringsnivån för tidsperioden 2024 - 2035 kan både resultatnivå och investeringsnivå variera över tid men genomsnittet ska upprätthållas.
- Uppföljningsintervall: Avstämningen av de ekonomiska målen skall göras av kommunfullmäktige i samband med hantering av budget, delårsbokslut och årsredovisning.

7.3.1 Finansiella mål enligt verksamhetsplanen

I enlighet med mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning (KF 2025-06-09 § 56) kan det genomsnittliga resultatet och därmed den genomsnittliga investeringsnivån variera över tid men genomsnittet ska alltid uppnås. Styrningen har sin utgångspunkt i investeringsbehovet och att fastställa vilket resultat som är nödvändigt för att grundeconomien inte ska försämrats. Det långsiktiga arbetet för att uppnå de finansiella målen handlar om att anpassa resultat- och investeringsnivåerna.

Det negativa resultatet 2024 med anledning av nedskrivningen av VA-ledning med 14 mnkr samt ett engångsbidrag till Kooperativa Hyresrättsföreningen Trygga hem med 2,9 mnkr tillsammans med en rättning i beräkningsunderlaget till de finansiella målen inför budgetåret 2026 påverkar det genomsnittliga utfallet av de finansiella målen negativt.

Genom besparingar i driftsbudget och omfattande prioriteringar i investeringsbudget uppnås det genomsnittliga finansiella resultatmålet på 15 mnkr medan soliditetsmålet uppgår till 41 procent över perioden. För att nå målet om en genomsnittlig soliditet på 42 procent krävs ännu högre resultatnivå eller lägre investeringsplanering.

En översyn av mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning med finansiella mål kommer genomföras inför budgetåret 2027.

Finansiellt mål 1: Årets resultat ska i genomsnitt uppgå till minst 15 mnkr för perioden 2023–2035

(mnkr)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2023–2035
Resultat	12	-15	6	10	16	21	20	23	21	18	20	20	20	15
Källa:	ÅR 2023	ÅR 2024	Prognos 2025	VP 2026–2030	VP 2026–2030	VP 2026–2030	VP 2026–2030	VP 2026–2030	Finansiella målen	Finansiella målen	Finansiella målen	Finansiella målen	Finansiella målen	

Finansiellt mål 2: Soliditetsnivån ska i genomsnitt uppgå till minst 42 procent för perioden 2023–2035

(%)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2023–2035
Soliditet *	42	37	37	34	34	35	37	40	42	44	47	49	52	41
Källa:	ÅR 2023	ÅR 2024	Prognos 2025	VP 2026–2030	VP 2026–2030	VP 2026–2030	VP 2026–2030	VP 2026–2030	Finansiella målen	Finansiella målen	Finansiella målen	Finansiella målen	Finansiella målen	

*exklusive pensionsåtagande och särskild löneskatt

8 Budgetsammanställning

8.1 Resultatbudget

(tkr)	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Verksamhetens intäkter	117 350	98 541	100 906	103 530	106 221	108 983	111 817
Verksamhetens kostnader	-505 984	-487 509	-501 000	-509 353	-518 037	-535 491	-552 885
Avskrivningar	-22 423	-21 856	-23 065	-23 775	-24 206	-24 494	-24 652
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-411 056	-410 824	-423 159	-429 598	-436 022	-451 001	-465 721
Skatteintäkter	311 354	321 156	325 646	340 050	354 170	367 530	380 566
Generella bidrag och utjämning	108 475	105 126	115 853	114 948	113 329	113 973	118 355
VERKSAMHETENS RESULTAT	8 772	15 458	18 340	25 400	31 477	30 502	33 200
Finansiella intäkter	1 975	670	1 992	1 979	1 967	1 954	1 942
Finansiella kostnader	-8 677	-9 900	-10 591	-11 092	-12 353	-12 255	-12 156
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	2 071	6 228	9 741	16 287	21 091	20 201	22 986
Jämförelsestörande poster	-17 034						
Extraordinära poster							
ÅRETS RESULTAT	-14 963	6 228	9 741	16 287	21 091	20 201	22 986

För 2026 budgeteras ett resultat på 9 741 tkr, vilket motsvarar 2,2 procent av skatteintäkter och statsbidrag och är 3 513 tkr högre än det budgeterat resultat för 2025. Detta som följd av antagandet om flera invånare samt arbetet gällande omställning med hänsyn till volymförändringar, effektivisering och besparingsåtgärder.

Kommunens avskrivningar ökar med 1 209 tkr till 2026 jämfört med budgeten 2025. Det beror på att investeringstakten planeras vara fortsatt hög kommande period samt på färdigställande av flera investeringsprojekt under 2025.

8.2 Balansbudget

	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
TILLGÅNGAR							
Anläggningstillgångar	487 987	538 831	596 016	660 991	690 685	702 141	697 289
Finansiella anläggningstillgångar	51 418	76 418	76 418	76 418	76 418	76 418	76 418
Summa anläggningstillgångar	539 405	615 249	672 434	737 409	767 103	778 559	773 707
Bidrag till statlig infrastruktur	7 872	7 394	6 916	6 438	5 960	5 482	5 004

	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Förråd och exploateringstillgångar	6 726	6 726	6 726	6 726	6 726	6 726	6 726
Fordringar	50 042	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Kassa och bank	50 648	20 093	18 733	15 714	23 356	23 425	22 561
Summa omsättningstillgångar	107 415	76 819	75 458	72 440	80 081	80 150	79 287
SUMMA TILLGÅNGAR	654 692	699 462	754 808	816 287	853 144	864 191	857 997
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER							
Eget kapital, vid årets början	258 830	243 867	250 095	259 836	276 123	297 214	317 416
Justering av eget kapital	0	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	-14 963	6 228	9 741	16 287	21 091	20 201	22 986
Summa eget kapital	243 867	250 095	259 836	276 123	297 214	317 416	340 402
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	14 414	14 365	14 326	14 218	14 284	14 330	14 350
Andra avsättningar	5 594	3 756	3 101	2 100	1 500	1 000	500
Summa avsättningar	20 007	18 121	17 427	16 318	15 784	15 330	14 850
Långfristiga skulder	278 056	319 056	365 356	411 656	427 956	419 256	390 556
Kortfristiga skulder	112 763	112 190	112 190	112 190	112 190	112 190	112 190
Summa skulder	390 819	431 246	477 546	523 846	540 146	531 446	502 746
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	654 692	699 462	754 808	816 287	853 144	864 191	857 997

Under perioden 2026–2030 beräknas anläggningstillgångar öka med 158 458 tkr till följd av investeringar. De långfristiga skulderna ökar med 71 500 tkr under samma period på grund av nyupplåning för finansiering av investeringar. Beräkningen förutsätter att amortering med 37 400 tkr genomförs under 2029 och 2030.

Andra avsättningar avser medfinansiering av Mjölån och E-20 och minskar i takt med att betalningar genomförs.

8.3 Kassaflödesbudget

	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN							
Årets resultat	-14 963	6 228	9 741	16 287	21 091	20 201	22 986
Justering för ej likviditetspåverkande poster	40 973	23 732	23 504	24 145	24 750	25 018	25 150
Övriga likviditetspåverkande poster	0	0	0	0	0	0	0
Poster som redovisas i annan sektion	0	0	0	0	0	0	0

	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapitalet	26 010	29 960	33 245	40 432	45 841	45 219	48 136
Ökning/minskning av periodiserade anläggningsavgifter	0	0	0	0	0	0	0
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	8 605	0	0	0	0	0	0
Ökning (-)/minskning (+) förråd och varulager	-3 722	0	0	0	0	0	0
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	-59 241	0	0	0	0	0	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-54 358	0	0	0	0	0	0
INVESTERINGSVEKSAMHETEN							
Investering i immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0	0	0
Försäljning av immateriella tillgångar	0	0	0	0	0	0	0
Investering i materiella anläggningstillgångar	-35 102	-72 700	-80 250	-88 750	-53 900	-35 950	-19 800
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	2 631	0	0	0	0	0	0
Investering i kommunkoncernföretag	-15 000	0	0	0	0	0	0
Försäljning av kommunkoncernföretag	0	0	0	0	0	0	0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0	0	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-47 471	-72 700	-80 250	-88 750	-53 900	-35 950	-19 800
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN							
Nyupptagna lån/konverterade lån	179 250	41 000	50 000	50 000	20 000	0	0
Amortering av låneskuld	-64 138	0	-3 700	-3 700	-3 700	-8 700	-28 700
Amortering av skulder för finansiell leasing	0	0	0	0	0	0	0
Långfristiga fordringar	-15 000	0	0	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	100 113	41 000	46 300	46 300	16 300	-8 700	-28 700
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR							
Utbetalning av bidrag till infrastruktur	-2 614	0	-655	-1 001	-600	-500	-500
Årets kassaflöde	21 679	-1 740	-1 360	-3 018	7 641	69	-864
Likvida medel vid årets början	28 969	21 833	20 093	18 733	15 714	23 356	23 425
Likvida medel vid årets slut	50 648	20 093	18 733	15 714	23 356	23 425	22 561
Förändrat kassaflöde	21 679	-1 740	-1 360	-3 018	7 641	69	-864

För 2026 är investeringsbudgeten 80 250 tkr. Av dessa finansieras 33 245 tkr från verksamheten genom budgeterat resultat, avskrivningar, förändring av avsättningar, förändring av skulder och fordringar. Resterande del finansieras genom upptagning av lån.

Även för perioden 2027–2028 förväntas lån upptas för finansiering av investeringar. För 2029–2030 förväntas större amorteringar av låneskulder ske.

9 Driftbudget

Belopp i tkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Kommunstyrelsen	-398 827	-397 050	-414 880	-417 863	-422 605	-437 281	-452 133
Miljö- o byggnämnd	-802	-1 279	-1 118	-1 159	-1 204	-1 251	-1 299
Revision	-854	-908	-933	-959	-985	-1 012	-1 039
Valnämnd	0	0	-150	0	0	0	0
Summa nämndsverksamhet	-400 483	-399 237	-417 081	-419 982	-424 794	-439 543	-454 470
Finansförvaltning, centrala poster							
Finansförvaltning	-10 573	-11 587	-6 078	-9 617	-11 227	-11 458	-11 250
Verksamheternas nettoresultat	-411 056	-410 824	-423 159	-429 598	-436 022	-451 001	-465 721
Skatteintäkter	311 354	321 156	325 646	340 050	354 170	367 530	380 566
Generella statsbidrag och utjämning	108 474	105 126	115 853	114 948	113 329	113 973	118 355
Verksamheternas resultat	8 772	15 458	18 340	25 400	31 477	30 502	33 200
Finansiella intäkter	1 976	670	1 992	1 979	1 967	1 954	1 942
Finansiella kostnader	-8 677	-9 900	-10 591	-11 092	-12 353	-12 255	-12 156
Resultat efter finansiering av driftverksamheten	2 071	6 228	9 741	16 287	21 091	20 201	22 986
Jämförelsestörande poster	-17 034						
Resultat efter finansiering av driftverksamheten	-14 963	6 228	9 741	16 287	21 091	20 201	22 986

Den totala budget för nämndverksamhet är 417 081 tkr, vilket innebär en ökning med 17 830 tkr jämfört med föregående årsbudget. Ökningen består av uppräknings, volymkompensation, löneöversyn (helårseffekt av 2025 års löneöversyn), justering på grund av förändring i PO-pålägg, justering av gymnasiekostnader, prioriteringar, omställning och besparingar.

Budget för löneöversyn 2026 (9 månader) och kapitalkostnader finns budgeterade inom finansförvaltningen och fördelas till respektive nämnder under året. Även ökade interna intäkter i form av internränta finns budgeterade inom finansförvaltningen.

10 Investeringsbudget

Investeringsbudgeten redovisas för 2026–2028 och investeringsplanen för 2029–2035.

Kommunen är inne i en fas med behov av stora investeringar inledningsvis. För att uppnå de finansiella målen för planperioden fram till 2035 krävs omfattande prioriteringar i investeringsbudget.

Sammanställning investeringsprojekt	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033	Plan 2034	Plan 2035
Investeringar över tid	9 250	6 250	11 450	9 250	10 700	7 500	8 000	9 000	9 500	9 500
Exploatering	9 000	13 000	13 000	0	2 000	15 000	0	0	0	0
Attraktivitetsutveckling	2 100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fastigheter	42 000	43 300	8 000	8 000	0	0	0	0	0	0
Beredskapsutveckling	1 000	0	250	0	0	0	0	0	0	0

Anläggningsutveckling	0	0	2 500	0	0	0	0	0	0	0
Övrigt	900	600	600	600	600	600	600	600	600	600
Summa Skattefinansierade investeringsprojekt	64 250	63 150	35 800	17 850	13 300	23 100	8 600	9 600	10 100	10 100
Summa Hyresfinansierade projekt	1 000	9 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa Vatten och Avlopp investeringsprojekt	15 000	16 600	18 100	18 100	6 500	5 000	6 750	19 750	20 200	6 500
Summa totala investeringar	80 250	88 750	53 900	35 950	19 800	28 100	15 350	29 350	30 300	16 600

I linje med kommunens mål om kontinuerlig ökning av antalet kommuninvånare och om att skapa förutsättningar för ett grönskande näringsliv omfattar investeringsbudgeten satsningar på exploatering av verksamhetsmark och bostäder. Här är utveckling av verksamhetsmark på Västölet angeläget liksom bostadstomter vid Söderskogen. Investeringsbudgeten innehåller också satsningar i linje med kommunens mål att utveckla attraktiva miljöer för gemenskap och sammanhang och om att utbilda barn och elever till världsmedborgare. Satsningar görs på ett åtgärder i Södergatan och en omfattande renovering av Lunneviskolan kommer att genomföras. Reinvesteringar planeras för att nå kommunfullmäktiges mål om hållbar utveckling och för att möta lagens förväntningar på god ekonomisk hushållning i kommunens tillgångsmassa. För detta fortsätter kommunen 2025 års satsningar på underhållsåtgärder i byggnader, va-anläggningar och i den offentliga miljön. Ur hållbarhetsperspektiv är också satsningen på ett nytt kommunförråd angelägen då den ger förutsättningar för effektivitet i verksamheten på en fastighet utan eftersatt underhåll. På samma sätt kommer renoveringen av Lunneviskolan att ge effektivitetsvinster för bildningsverksamhetens lokalförsörjning.

I tabellen markeras de projekt där beslut om igångsättningstillstånd kommer att fattas av kommunstyrelsen med orange färg. I tabellen finns också en kolumn som markerar vilka investeringsmedel som kan tidigare- respektive senareläggas inom angivna år, utan särskilt beslut om resultatöverföring. För planåren markeras vilka projekt kommunen planerar att genomföra med ett kryss.

Investeringsbudget i tkr

Gulmarkerade projekt kräver igångsättningsbeslut

[illegible]

Projekt	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033	Plan 2034	Plan 2035	Fleråriga projekt
Länsslampump			x								
Övrigt											
Bildningsverksamhet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Social verksamhet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Ledningsstöd	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Summa skattefinansierade investeringar	64 250	63 150	35 800	17 850	13 300	23 100	8 600	9 600	10 100	10 100	
Hyresfinansierade investeringsprojekt											
Ombyggnad återvinningscentral	x	x									X
Summa hyresfinansierade projekt	1 000	9 000	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vatten och Avlopp											
Löpande investeringar VA	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Utbyggnad vattenverk	x	x	x	x	x						X
Utbyggnad Ryda grundvattentäkt	x	x	x	x	x		x	x	x		X
Ny dricksvattenledning vattenverk	x	x									X
Anlägga vattenreservoar	x	x									X
Utbyggnad av Forshalls avloppsreningsverk	x					x	x	x		x	
Summa Vatten och avlopp, investeringsprojekt	15 000	16 600	18 100	18 100	6 500	5 000	6 750	20 750	34 200	21 500	
Summa totala investeringar	80 750	90 450	57 700	49 650	44 600	40 900	24 150	39 150	60 100	32 400	

10.1 Investeringar över tid

Investeringsposterna avser planerat och eftersatt underhåll, dvs. reinvesteringar i kommunens byggnader, anläggningar och maskinpark. Under budgetåren 2026–2028 prioriteras särskilt asfaltering av gator, gång- och cykelvägar. Kommunen arbetar med att ta fram underhållsplaner för dessa projekt och detta arbete väntas vara slutfört under 2026.

Däremot ger genomförda investeringar under 2025 som takbyten på Kommunens hus och Lunneviskolan samt planerade större projekt, som renovering av Lunneviskolan och nytt kommunförråd samt utveckling av ridanläggningen möjlighet att begränsa underhållsposten för kommunens byggnader något dessa år. Investeringsposten, tillsammans med prognosticerad resultatöverföring från 2025 omfattar ändå bland annat byte av taket på Backenskolan samt åtgärdande av den stora poolen i Lunnevisbadet.

I posten för gata/park prioriteras slutförande av projektet att byta belysningsarmaturer i gatumiljön för energieffektivisering samt åtgärdande av staket vid järnvägsstationen vid eventuell medfinansiering från Trafikverket. Reinvesteringar i bland annat parkbänkar, papperskorgar, lekplatsutrustning, avspärrningsmaterial och planteringskärar får därmed avvakta något.

I posten för säkerhets- och trygghetsåtgärder ryms kameror för att motverka skadegörelse och skapa trygghet kring kommunens byggnader för att minska brottslighet, förebygga olyckor samt öka trygghetskänslan för kommuninvånarna. Detta i syfte att skapa en trygg och säker miljö där invånarna kan leva, arbeta och röra sig utan rädsla för brott eller olyckor.

En ny och angelägen post är att kommunen avsätter medel för dagvattenåtgärder. Under budgetåren planeras sådana åtgärder på nya Centralskolans baksida. Vidare åtgärdas parkeringen vid Lunneviskolan under planåren. I samband med detta nyttjas också medel för underhåll gata/park för belysning av avlämningsplats för barn som ska till Lunneviskolan, och asfalteringsmedel för att optimera parkeringsytan för att bättre möta behoven vid evenemang.

Målet med dessa investeringar är att värna kvaliteten på kommunens infrastruktur, fastigheter och anläggningar genom att kontinuerligt underhålla, utveckla och anpassa dessa. Detta är avgörande för att säkerställa en trygg och attraktiv miljö för invånare och besökare.

Syftet med dessa investeringar är att säkerställa att Grästorps kommun tar ansvar för sina tillgångar och fortsätter att utveckla och förvalta dessa på ett sätt som främjar långsiktig hållbarhet, trygghet och attraktivitet.

10.2 Exploatering

Under budgetåren 2026–2028 planeras nedan särskilt beskrivna exploateringsprojekt genomföras respektive inledas. Behovet av verksamhetsmark och kommunens intentioner med exploateringen framgår eller kommer att framgå av respektive detaljplan. Under planåren kan ytterligare bostadsområde exploateras enligt färdig detaljplan för Brännebacka.

Verksamhetsmark Västölet

Investeringen avser färdigställande av verksamhetsmark i Västölet enligt kommande beslut att anta detaljplan för området. Målet är att färdigställa tomter i det redan etablerade verksamhetsområdet Västölet för att möta efterfrågan i kommunen. Detta inkluderar möjligheter för näringslivet att utvecklas i Grästorp. Investeringsvolymen kan behöva höjas om kommunen

skulle besluta sig för att nyetablera återvinningscentral inom planområdet. Detta då det i så fall kan krävas ett vänstersvängfält med medfinansiering från kommunen.

Syftet med investeringen är att hantera den akuta bristen på verksamhetsmark inom kommunens ägo. Genom att tillhandahålla ny verksamhetsmark kan kommunen både underlätta för befintliga verksamheter att expandera och attrahera nya företag till området, vilket i sin tur stärker Grästorps näringsliv och långsiktiga utveckling. Detta projekt är avgörande för att säkerställa att kommunen kan fortsätta att erbjuda attraktiva och funktionella verksamhetsytor, vilket är en viktig del av Grästorps ekonomiska tillväxtstrategi.

Bostäder Söderskogen

Investeringen avser färdigställande av bostadstomter i Söderskogen enligt kommande beslut om antagande av detaljplan. Målet är att skapa ett nytt, naturnära och exklusivt bostadsområde i Söderskogen, som komplement till befintliga bostadsområden i Grästorp. Detta projekt är en del av kommunens långsiktiga planering enligt ÖP2045, där Söderskogen pekas ut som ett strategiskt område för framtida bostadsbyggande.

Syftet med investeringen är att möta det växande behovet av bostäder i Grästorp och att erbjuda invånarna fler alternativ för boende i naturnära miljöer. Genom att utveckla Söderskogen kan Grästorp erbjuda attraktiva tomter som särskiljer sig från andra områden och lockar både nya och befintliga invånare att bygga sina hem här. Detta projekt är avgörande för att stärka Grästorp som en attraktiv boendeort och för att säkerställa att kommunen kan möta framtida bostadsbehov på ett hållbart och planerat sätt.

Verksamhetsmark Skubbet

Investeringen avser projektering av verksamhetsmark i Skubbet utifrån det planprogram som föreslås antas av kommunfullmäktige i sista tertialet 2025 varefter detaljplanering planeras under 2026–2027.

Målet är att förvandla Skubbet till ett område med fungerande verksamhetsmark och möjlighet att etablera ny räddningsstation.

Syftet med att planlägga och exploatera Skubbet är att utnyttja detta strategiskt placerade område, som identifierats som ett utvecklingsområde i kommunens ÖP2045, på bästa möjliga sätt.

10.3 Attraktivitetsutveckling

Attraktivitetsutveckling, centrum

Investeringarna avser att genomföra första steget i attraktivitetsutvecklingen för tätorten Grästorp där åtgärder för att öka attraktiviteten i tätortens entréer samt förbättra trafiksituationen på Södergatan.

Utöver de åtgärder som budgeteras 2026 tas en förstudie fram där målet är att visa på åtgärder för att skapa en sammanhållen och levande tätortsmiljö som inbjuder både invånare och besökare till att vistas och trivas i Grästorp. Förstudien syftar till att visa på åtgärder för att öka trivsel och ekonomisk aktivitet i tätorten.

Förbättring av skolgårdarna

Investeringen avser en förbättring av utemiljöerna vid kommunens skolor. Målet är att skapa nya, lekplatser där barnen kan trivas, leka, utforska och delta i fysisk aktivitet i en förbättrad och mer attraktiv miljö. Kommande beslut om behovsbeskrivning kan, i den del den berör Lunneviskolan arbetas in i förstudien för denna.

Målet med detta projekt är att förbättra utemiljöerna för att skapa trygga och stimulerande platser för barnen, som uppmuntrar till lek, rörelse och utforskande.

Syftet med denna satsning är att adressera behovet översyn och uppgradering av skolornas utemiljöer för att förbättra barnens trivsel, hälsa och utveckling i skolmiljön. Detta är ett led i arbetet med att skapa en bättre vardag för Grästorps unga invånare.

10.4 Fastighetsutveckling

Under budgetåren 2026–2028 planeras följande större om- och tillbyggnationer i kommunens byggnadsbestånd att genomföras respektive inledas.

Om- och tillbyggnad kommunförråd

Investeringen avser till- och ombyggnation av Sålmaskinen 2 som kommunen köpt under 2025 för att etablera nya lokaler för gatu- park- och va-verksamhet. Behovsbeskrivning och förstudie har tagits fram i samband med att kommunen köpte fastigheten.

Målet är att det nya kommunförrådet ska rymma både kontorsutrymmen, personalutrymmen och kommunförråd, vilket är nödvändigt då den nuvarande fastigheten inte längre uppfyller kraven. Den nya etableringen kommer att möjliggöra effektivare verksamhet och bättre stödja utvecklingen av näringslivet i det befintliga området.

Syftet med investeringen är att säkerställa att kommunens verksamheter har tillgång till moderna och ändamålsenliga lokaler som kan möta dagens krav. Den nuvarande fastigheten har länge identifierats som otillräcklig, både i kapacitet och funktionalitet, vilket har begränsat möjligheterna för effektiv drift och utveckling. Genom att flytta verksamheten till annan plats skapas även nya exploateringsmöjligheter i området kring kvarteret Lärkan. Anpassning av en befintlig byggnad, istället för nybyggnation har också värdefulla hållbarhetsaspekter och bidrar till ökad attraktivitet för både arbete och företagsverksamhet inom Grästorps kommun.

Ombyggnad Lunneviskolan

Investeringen avser en omfattande renovering och modernisering av Lunneviskolan för att anpassa den till dagens behov och framtida krav. Förstudie för projektet pågår och kan rymma åtgärder i utemiljön enligt budgetpost för skolgårdar.

Lunneviskolan har länge fungerat som en central utbildningsinstitution i Grästorp, men den är nu i behov av en genomgripande uppgradering för att fortsätta att möta både nuvarande och framtida krav. Syftet med renoveringen är att skapa en flexibel och modern lärandemiljö som kan anpassas till framtida förändringar och behov inom utbildningssektorn.

Målet med detta projekt är att uppgradera Lunneviskolan för att skapa en skolmiljö som främjar goda studieresultat. Denna investering är en av de största och mest betydelsefulla i budgeten som syftar till att visa kommunens engagemang för att förbättra utbildningen och stärka Grästorps attraktivitet som en plats där barnfamiljer vill bo och leva på.

Utveckling Ridanläggning

Kommunens ridanläggning är i behov av utveckling. Kommunen reserverar här budget för att möjliggöra ett sådant genomförande sedan behovsbeskrivning och förstudie tagits fram.

Ny sarg och plexi, Ishall

Investeringen avser en ny sarg och eller nytt plexiglas runt rinken i Åse och Viste Arena. Kommunen reserverar här budget för att möjliggöra ett sådant genomförande sedan behovsbeskrivning och förstudie tagits fram.

Målet är att sarg och plexiglas ska uppfylla moderna säkerhetskrav och standarder från Svenska ishockeyförbundet. Detta kommer att minska risken för personskador och säkerställa att arenan kan fortsätta att användas för tävlingsverksamhet inom ishockey.

Syftet är att förbättra säkerheten för spelare och att upprätthålla en hög standard på anläggningen, vilket är avgörande för att fortsatt kunna erbjuda en trygg och professionell miljö för ishockey och andra aktiviteter i arenan.

10.5 Beredskapsutveckling

Under 2026 investerar kommunen i intag för el och trycksatt nödvatten för att skapa en trygghetspunkt i händelse av kris. Detta möjliggörs genom en resultatöverföring från 2025. Samma år köps ett mobilt reservkraftverk in som kan serva trygghetspunkten men också användas för att försörja andra byggnader med ström. Detta enligt behovsbeskrivning från kommunens säkerhetsorganisation. En mobil länsslampump behöver också köpas in för att kunna agera i händelse av översvämning.

Målet med åtgärderna är att säkerställa att det finns en plats i kommunen som kan fungera som stödpunkt för invånare vid kris, med tillgång till el och trycksatt nödvatten. Inköp av en mobil länspump för att snabbt kunna agera vid översvämningar och därmed minska skador på infrastruktur och egendom.

Syftet med investeringarna är att stärka kommunens krisberedskap och förmåga att hantera samhällsstörningar, såsom elavbrott och översvämningar.

10.6 Övrigt

Verksamhetsutveckling genom digitalisering

Investeringen avser kommunövergripande prioriterade satsningar som stödjer verksamhetsutvecklingen genom digitalisering inom ramen för det pågående omställningsarbete.

Målet är att använda digitaliseringens möjligheter för att klara kommunens omställning genom effektivisering.

Syftet är att långsiktigt effektivisera, anpassa och ställa om kommunens verksamheter utifrån förändrad befolkningsutveckling och struktur samt ekonomi. Exempelvis kan det handla om förstärkning och automatisering av arbetsuppgifter och processer.

Vidare avses reinvesteringar i kommunens verksamheter med utgångspunkt i verksamheternas reinvesteringsplaner.

10.7 Hyresfinansierade investeringar

Avfall & Återvinning Skaraborg (AÅS) har behov ombyggnationen av återvinningscentralen vid Forshall. Behovsbeskrivning och förstudie presenteras av AÅS.

Målet med ombyggnationen är att skapa en bättre arbetsmiljö för medledarna, skapa en effektivare trafiklösning inom området, skapa bättre säkerhet för besökarna och

Syftet med investeringarna är att modernisera och effektivisera återvinningscentralens funktioner för att möta framtida behov, förbättra arbetsmiljön och öka säkerheten för både personal och besökare. Genom tydligare avgränsning mot det närliggande reningsverket skapas en mer strukturerad och säker anläggning med bättre kontroll över trafikflöden och verksamhetsområden.

10.8 VA-verksamhet

Löpande investeringar, VA

Detta avser kontinuerliga investeringar och reinvesteringar i VA-nätet.

Målet är att säkerställa ett långsiktigt och funktionellt VA-nät med stabil drift för nuvarande och framtida behov.

Syftet med denna investering är att garantera en hållbar och effektiv VA-infrastruktur för Grästorps invånare. Genom att tillhandahålla resurser för löpande underhåll och uppgradering av VA-nätet, kan framtida problem undvikas systemet uppgraderas till att hantera ökade krav.

Utbyggnad vattenverk

Detta avser utbyggnad av Grästorps vattenverk. Målet är att säkerställa Grästorps tillväxtmål och långsiktig hållbar utveckling. Syftet med investeringen är att möta de ökade kapacitetskrav som identifierats för kommunens utveckling. Detta eftersom utredningar visar att vattenverkets nuvarande kapacitet inte räcker för framtida behov.

Utbyggnad Ryda grundvattentäkt

Kapaciteten vid Ryda grundvattentäkt utreds för att säkerställa tillräcklig vattenutvinning för Grästorps nuvarande och framtida behov. Målet är att säkerställa Grästorps tillväxtmål och långsiktig hållbar utveckling. Syftet med investeringen är att möjliggöra nödvändiga åtgärder för ett utökat uttag av grundvatten.

Ny dricksvattenledning vattenverk

Investeringen avser nyanläggning av överföringsledning för dricksvatten. Målet är att säkerställa dricksvattenförsörjningen i Grästorps kommun. Syftet med investeringen är att tillse en robust lösning gällande kommunens dricksvattenförsörjning.

Anlägga vattenreservoar

Investeringen avser nyanläggning av dricksvattenreservoar. Målet är säkerställa dricksvattenförsörjningen i Grästorps kommun. Syftet med investeringen är att på ett robust sätt tryckhålla ledningsnätet och tillse en redundant leverans av dricksvatten.

Utbyggnad Forshalls avloppsreningsverk

Investeringen avser att utreda och bygga ut Forshalls reningsverk. Målet är att öka kapaciteten i reningsverket. Syftet med investeringen är att säkerställa att kunna omhänderta kommunens ökande spillvattenmängd på ett miljömässigt hållbart sätt.

10.9 Investeringar utanför planåren

Grästorps kommun investeringsplan sträcker sig till 2035 och rymmer investeringsvolymen utifrån kommunens finansiella mål. Utöver de investeringar som prioriterats i denna verksamhetsplan finns en rad områden där investeringar är önskvärda, både skattefinansierade och avgiftsfinansierade.